

Rejuvenation and Relationship

החדש תשע"ו

1 Book of our Heritage - Ki Ki - Tou

Parashas ha-Chodesh

THE SAGES ORDAINED THAT ON THE Shabbos that precedes Rosh Chodesh Nisan — or on Rosh Chodesh itself, if it falls on Shabbos — the Torah portion that begins with the words: *This month shall be the first of months for you* (*Shemos* 12:2) should be read. This portion is read in addition to the regular weekly *sidrah*.

Thus, if Rosh Chodesh Nisan falls on a weekday, two Torah scrolls are removed from the *aron kodesh* on the preceding Shabbos. Seven people are called up for the regular reading from the first scroll. An additional person — the *maftir* — is called up for the portion of *This month shall be... for you*, which is read from the second scroll.

If Rosh Chodesh Nisan falls on Shabbos, three scrolls are removed from the *aron kodesh*. Six people are called up for the weekly *sidrah* which is read from the first scroll. *Kaddish* is not recited when the *sidrah* reading is completed. A seventh person is then called up for the reading of the portion for Rosh Chodesh (*Bemidbar* 28:11-15) from the second scroll. After this reading, *Kaddish* is recited, and then an eighth person — the *maftir* — is called up for the portion of *This month shall be... for you*, which is read from the third scroll.

The theme of the last reading — *This month shall be the first of months for you* — forms the subject of the *haftarah* which is read afterwards, for when we read from more than one Torah scroll on Shabbos, the *haftarah* is always taken from a section of the *Nevi'im* whose subject is related to the theme of the last reading. On this Shabbos, the *haftarah* is taken from the book of *Yechezkel* (chapter

OUR SAGES ORDAINED THAT THIS ADDITIONAL *parashah* be read on this Shabbos because of the importance of the month of Nisan, which is referred to as the head — or king — of all the months. [This

is alluded to in the verse: *This month shall be the first of months for you*, for the Hebrew word *lachen* — "for you" contains the same letters as *melech* — "king."] Because of the month's significance, our obligation to sanctify it [i.e., establish it] is greater than it is for other months. Hence, we announce its commencement through special readings from the Torah and *haftarah* in the synagogue on Shabbos when people are gathered there.

The additional Torah reading, by reminding the people that Nisan is about to begin, also served in ancient times to remind them of the approach of Pesach and of the necessity to prepare themselves for the pilgrimage to Jerusalem. The requirement to ascend to Jerusalem on Pesach was more stringent than the similar requirement on the other Festivals, for the obligation to offer the Pesach sacrifice was fulfilled during this pilgrimage. The individual offerings brought on the other Festivals could be brought at any time within the week of the Festival, but the Pesach sacrifice could only be offered on the fourteenth of Nisan.

י ו ה ה ה ה ה

מ ע ר כ י ל ב

נ 3

סדר ציווי קרבן פסח כך נאמר: "החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה, דברו אל כל עדת ישראל לאמר בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית" (שמות י"ב, כ"ג). ולמדנו כי ההקדמה לפני המצוה הראשונה שנצטוו לדבר, "אל כל עדת ישראל", בנוגע למצוות הפסח, היתה מצות "החדש הזה לכם", שהוא הציווי על קידוש ראשי החדשים. ומשמע שהיסוד של יציאת מצרים כמסודות האמונה, כמ"ש הרמב"ן בסוף פרשת בא, שמשום זה חזרת התורה בהרבה מצוות על זכירת יציאת מצרים מפני שהוא יסוד מיסודות האמונה. יסוד זה קשור הוא בענין ראש חודש. ונתחייבנו לגלות את הקשר שבין ראש חודש ליסוד יציאת מצרים.

4 נתיבות שלום שבת

והנה עשרת הימים הראשונים של חדש ניסן עד העשור לחדש הם בבחי' עשרת ימי תשובה, כמו עשי"ת שבין ר"ה ליוה"כ"פ, דבתשרי הם עשרת ימי תשובה מיראה, ובניסן הם ימי תשובה מאהבה, כאמור שימי גאולת מצרים הם ימי אהבה מתוך שרואים את גודל אהבת השי"ת לישראל, שבתר בהם להיות העם הנבחר, ולא הביט בחיצוניותם המלאה גלולי ע"ז שאינם ראויים להיות העם הנבחר. וגודל הפלגת האהבה היה כמו שבארנו בזה עד"מ לבן

שמתגלה בהם גודל אהבת הקב"ה לישראל. וזהו ענין עשרת הימים של תשובה מאהבה שעל ידה זדונות נעשין לו כזכיות, ואח"כ יש עוד ד' ימים כנגד ד' ימים שבין יוה"כ"פ לסוכות, שכל זה הכנה ללילה הקדוש ליל התקדש חג הפסח, בו יורדים גילויים נשגבים ביותר שלא כל מוחא סביל דא. וכדאיתא מהרה"ק המגיד מקוונ'ניץ ז"ע שבכל שנה בליל הסדר מסוגל יהודי להשתנות מזלו מרעה ליפה, שיצא מגבוליו לטובה וכו' ולבטל כל גזרה רעה ולהפכו לטובה, והיינו שבכל הענינים הגשמיים והרוחניים יכול לצאת מכל המצבים הרעים לטובה. וכן אמרו צדיקים על הל' וכאן הבן שואל, שבליה הק' הנה שבנים אתם לה' אלקיכם יכול יהודי לבקש ולקבל כל משאלותיו מאביו שבשמים. ולכ"ז צריכים מקודם את ההכנה רבתי של עשרת הימים וד' הימים שכולם הכנה לליל התקדש חג שהוא בבחי' כי לילה זה גדול וקדוש הוא לפניך.

WHILE THE NATIONS of the world base their calendar on the solar cycle, Am Yisrael calculate the months according to the lunar cycle.

The sun appears each and every day, while the moon appears and then disappears, growing bigger and then smaller again. The nations of the world try to claim stability and independence. Their calendar follows the sun's cycle — they base themselves on nature, on the apparent course of events, demonstrating that they are in control of their lives. They want to steer their lives in the direction of their choice.

Am Yisrael follow the lunar cycle. The light of the moon symbolizes the light of faith. The moon receives its light from the sun; we count by the moon, indicating that we do not run our lives on our own; rather, we depend on Hashem, the "Great Light" Who leads us.

8

ובענין כבוד שמים כתב רבינו יונה ז"ל כי הדבר ידוע כי מדרכי קידוש השם יתברך להודיע בכל מבטא שפתים, ובכל אשר ירמזו עינים, ובכל הנהגה ופועל ידים, כי יסוד לנפש האדם וצבי עדין והטוב והעיקר והתועלת והיקר אשר בו עבודת השם יתברך ויראתו ותורתו, כמו שכתוב (קהלת יב): "כי זה כל האדם". ודבר זה כבוד השם יתברך. והמבזים לתלמיד חכם ויראתו, מבטלים הידיעה הזאת ומראים ההפך בהנהגתם, וכאילו אומרים אמור כי אין העבודה עיקר,

וכי שרש הדבר נמצא מבלתי עבודת השם יתברך, והם מחללים את התורה, על כן יאבדו מתוך הקהל ויכלו בפיהם, כי הם עובדים את ה' מבלי עסק התורה. הלא הדבר ידוע כי אין העבודה מתקיימת בלתי על ידי לומדי התורה אשר יגו בה יומם ולילה, כי הם יורו דעה ויודעי בינה לעיתים לדעת מה יעשה ישראל, והם יעמידוהו בישראל לבלתי תשכח מפי זרעם, ובמקום שאין עוסקי תורה ירבו המכשולים וישר באדם אין, על כן יכבדו עבדי השם יתברך את חכמי התורה לכבוד השם יתברך, ולהודיע כי עבודתו לבדה עיקר הנמצא, עכ"ל.

כיבוד תלמידי חכמים הוא קידוש ה', ולחילופין ביטול כבודם של תלמידי חכמים ביטול כבוד שמים הוא. מעתה נבין היטב מדוע במצות החודש הזה לכם שעניינה, כאמור, קידוש ה' יתברך, ניתן כח ייחודי לחכמי התורה המתבטא בשליטה על מאורעות הטבע, כמו שאמרו בירושלמי: אמר רבי אבין "אקרא לאלהים עליון לאל גומר עלי" בת שלש שנים יום אחד ונמלכין בית דין לעוברו הבתולין חוזרין ואם לאו אין הבתולין חוזרין.

ואפילו כאשר טועים הן, נקבע סדר הזמנים על פי טעותם זו, כמבואר (ר"ה כ"ה א'): דתניא הלך רבי עקיבא ומצאו לרבי יהושע כשהוא מיצר, אמר לו רבי מפני מה אתה מיצר, אמר לו רבי עקיבא ראוי לו שיפול למטה שנים עשר חדש ואל יגזור עליו גזירה זו, אמר לו רבי תרשיני לומר לפניך דבר אחד שלמדתי אמר לו אמור, אמר לו הרי הוא אומר אתם אתם שלש פעמים, אתם אפילו שוגגין אתם אפילו מזידין אתם אפילו מוטעין, בלשון הזה אמר לו עקיבא נחמתני נחמתני.

* וכשם שכל הבריאה בולה אומרת שירה לה, כך האדם בכל מעשה ותנועה שלו חייב לומר שירה לקב"ה. וזהו ענין ראש חודש - המצוה הראשונה, להזכירנו מהי חובתנו בעולמנו. וכפי שאנו אומרים נקדש את שמך בעולם כשם שמקדישים אותו בשמי מרום. ובאמת אמנם כל הבריאה נותנת לקב"ה כתר מלוכה, אבל עיקר החיוב בזה מוטל על האדם בכלל ועל יהודי בפרט, כי זו כל תכלית עם ישראל ויעודו וכמ"ש "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתי יצרתיו אף עשיתיו", ועוד כתוב "עם זו יצרת לי תהלתי יספרו".

ראשי חדשים - להיות מקדשי ה' בעוה"ז

גודל מעלת היום שבראש חודש

עבודת ראש חדש, לדאבונינו, מוזנחת היא גם בקרב ציבור היראים. ומלבד כמה שינויים בסדר התפילה אין לה ביטוי משמעותי נוסף. ודבר פלא הוא, שהרי ג' הרגלים בשורשם מכוונים הם כנגד האבות הקדושים גבוה מעל גבוה. מאידך, ראשי החדשים שהם כנגד י"ב שבטי י-ה, קרובים הם אלינו קצת יותר בשורשם ובעניינם ואפשר להשיג את סגולתם. וחבל כי דוקא ימים קדושים אלו יחלפו בלא שיעלה בידנו להוציא מתוכם את התוכן העצום שבהם. ובפרט שע"י עיון קל בסדר קרבנות היום ניתן ללמוד מעט על חשיבות היום. וראה ראינו שקרבנות ר"ח כדוגמת קרבנות החג הן. וכמבואר במקראות "ובראשי חדשים פרים בני בקר שנים ואיל אחד כבשים בני שנה שבעה תמימים". וכן "ושעיר לכפר".

קביעת החדשים נעשית ע"י חכמים סמוכים וע"י מזומנים בלבד, וקבלת עדות החודש וקידושו נעשית אף היא בפרסום גדול: ראש בית דין אומר מקודש וכל העם עונין אחריו מקודש מקודש. ומלבד זאת, הרי זו המצוה הראשונה שבה נצטוו בני ישראל. וראוי היה להתחיל בה את התורה, וכמ"ש רש"י בפרשת בראשית: אמר רבי יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל. וענין זה של להתחיל את התורה אומר דרשני, כי הכל הולך אחרי הראש, וההתחלה כוללת בתוכה הכל. וכשם שבתביבה הראשונה של התורה "בראשית" שהיא תחילת פרשת הבריאה נרמזו כל קורות העולם וכל המצוות, כך גם בתביבת "החודש" שהיא המצוה הראשונה, רמוזה כל תכלית האדם בעולם.

7

תיעשה. הירח מנין ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר החודש הזה כזה ראה וקדש הראה לו באצבע החודש הזה.

ובדרך רמז נזכר לומר כי משה רבינו נתקשה מדוע ישראל שהם תכלית העולם, מונים ללבנה שהיא המאור הקטן, הלא מן הראוי היה שיהיו מונים את הזמנים והמועדים על פי השמש שהוא המאור הגדול. וא"ל הקב"ה למשה, כזה ראה וקדש. רמז לו על תכלית עם ישראל בעולם, כי השמש כעין משל לקב"ה כמו שכתוב (תהלים פד, יב) "כי שמש ומגן ה' אלוקים". והלבנה רמז לישראל שהם עתידים להתחדש כמותה ולפאר ליוצרים.

תפקיד עם ישראל כדוגמת הלבנה - להאיר בעולם מכח הקב"ה

והנה הלבנה מצד עצמה אינה ולא כלום, אין בה כח הארה עצמי. וכל תפקידה הוא להמציא את עצמה אל מול השמש ולקבל ממנו אור, ורק אז גם היא מאירה ויש לה תכלית. אבל כאשר היא נסתרת מפני השמש ואינה מקבלת הימנו אור, אינה יכולה להאיר ואינה נראית כלל. הוא הדבר בנוגע לעם ישראל, "עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו", "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך", "כי מי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו". תפקידו של עם ישראל ככלל, ושל כל יחיד ויחיד בפרט, להראות וליידיע שישנו בורא לעולם. ומצות קידוש החודש מביאה לקידוש ה' "ונקדשתי בתוך בני ישראל".

כאשר יהודי מוכן למסור נפשו על עניני התורה והמצוות, בכך מראה הוא לעין כל כי יש מנהיג לבירה, שהרי כל אשר לו יתן בעד נפשו, ואם מוכן הוא ליתן את נפשו עצמה, הרי זה רק מכח היותו עובד ה' יתברך, וזהו קידוש ה'. הנהגתו והתנהגותו של יהודי ביכולתה להראות זאת, ואף מוטל עליה להראות זאת. כל שליטה, התאפקות, ויתור, ובעיקר קיום מצוות שהם חוקים בלא טעם, וכן הסימנים החיצוניים כדוגמת פיאות, תפילין, ציצית, כולם בכלל ענין קידוש ה' להראות שאנו עם ה'. והכל נכלל במצות ראש חודש ובעבודתו.

ולכן החדש הזה לכם הוא תחילת התורה, מורה הוא על עיקר תכלית עם ישראל בעולם. וכפרת ראש חודש, על מה שחטאנו לפניו במיעוט כבוד שמים.

R. Frickel

and suffused with the Divine presence. If a person has an open mind and an open heart, he will feel the pressure and weight of the Almighty's presence in every last corner of existence. When the Almighty says that He created everything for His honor, He is telling us that He can be found and encountered everywhere and anywhere, that a person with a sensitive soul will feel moved and inspired by the weight of His presence at all times and in all places.

11

The Western world is covered with a thick blanket of *shekavim*. We breathe in the contaminated air, and the next thing we know, the most important thing is to have a car and possessions, to enjoy material experiences. We lose sight of the inner light of creation, of its essence, its meaning, its boundless depth.

But if you could only swing the pendulum the other way, to the other extreme, if we would see the *kavod* of the Almighty in everything, if we would feel the pressure of the Divine in everything, the world would appear entirely different.

There is a story about the Ba'al Hatanya, the first Lubavitcher Rebbe. He was sitting on a bench in the *beis medrash* before Shacharis together with his young grandson, the future Tzemach Tzedek.

"Mendel, with what do you daven?" he asked him. "Where do you get the energy and the strength to daven?"

"I get it from *kevodo malei olam*," the young man said. "The whole world is filled with His glory. I think about the entire world reflecting His glory, and I am ready to daven. And how about you, grandfather? Where do you get your strength?"

The Ba'al Hatanya's hands were gripping the bench. "I get it from this bench," he said. "I get it from the bench."

It was a very profound answer that the Ba'al Hatanya gave him. Because even in the plain and simple bench, the Ba'al Hatanya saw the Divine so clearly; he had such a strong feeling of the pressure of the presence of the Almighty that he was inspired to daven in response and in honor of the Almighty. The bench, the rough piece of wood; spoke to him of the eternal greatness of the Almighty. He understood that the *kavod* of the Almighty was everywhere.

חידוש הפקעה מרגילות

13

מה מתגלה לבני אדם, וכיצד הוא מתגלה על ידי מה שמחייב החדשים. מבאר הרש"ז זצ"ל, שזוהי ההנהגה התמידית שהקב"ה מנהיג את העולם. והנה הגם שהנהגה זו היא תמידית בכל עת ורגע וכוללת את כל העולם, אבל מפני הרגילות שבקיום העולם, אין בני אדם מכירים כי העולם מונהג תמיד, וכדי שבני אדם יראו כי העולם מונהג על ידי מנהיג, עליהם לראות חידוש בהנהגת העולם. חידוש זה הוא חידוש הירח, חידוש המתחדש מדי חודש בחידושו (ואע"פ שגם השמש זורחת כל יום מחדש, שאני חידוש הירח. שהשמש הגם שאינה זורחת כאן זורחת היא במקום אחר בעולם. אבל הירח לפני לידתו אינו מאיר בעולם כלל וכמ"ס בגמ' ר"ה כ' ב') ודי לו לאדם בחידוש זה כדי שממנו יבוא להתעורר ולהכיר שיש מנהיג לכל העולם.

ובזה נבין את עוצם חטא אדה"ר שפגם בשלמות הבריאה כולה, כיון שעד שחטא היה מצב הבריאה באופן שכל הברואים מכירים בענין זה, ועל ידי החטא נפגמה שלמות הבריאה, כי הכתר נפגם. ומאז ועד עתה חובתנו לתקן פגם זה ולהגיע למצב של "ישראל אשר בך אתפאר".

ולפיכך החטא החמור ביותר הוא עוון חילול ה' ה"ו. והנה בחטא זה יתכנו שני אופנים, האחד שמתנהג באופן כזה שיש בו חילול לתורה, ועיין ב"מסילת

ישרים" פרטי הענין וגדרו. אבל ישנו אופן נוסף, כל שמתנהג בפרהסיא באופן שנראה כזלזול בעבודת ה', ובהתנהגותו מראה כביכול אין דין ואין דין, הרי הוא מחלל בכך את ה' ואין לו כפרה אפילו בתשובה, עד יום מותו.

חטאו של אדה"ר היה פגם בהבעת מלכות הקב"ה בעולם, בכך שנעשה מעשה שלא היה כל כולו אך ורק קיום רצון ה'. ובברכות הנישואין מברכים אנו שהכל ברא לכבודו ואח"כ בא"י יוצר האדם, משום שכל יצירת האדם היתה רק לכבודו ית"ש, וע"י החטא נתקלקל ענין זה של הכל ברא לכבודו ונזרזה מיתה על האדם. ולפיכך אדם המחלל את ה', אין מתכפר לו עד יום מותו וכנ"ל. ואין לך חטא גדול מזה.

וכתב רבינו יונה וז"ל עתה נדבר על מי שיש בידו עון חלול השם שלא יתכפר עונו ביסורים. והנה הקדמוני כי יש לו רפואות תעלה אם יקדש את השם יתברך תמיד, עוד תמצא לו כפרה בהגיונו תמיד בתורה ויגיעתו בה, כאשר אמרו רבותינו וזכרונם לברכה "אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה, בזבח ובמנחה אין מתכפר אבל מתכפר בדברי תורה, ואף על פי שהיה עון בית עלי מחלול מצות קדשים כמו שנאמר "בעוון אשר ידע כי מקללים להם בניו". והנה כי התורה רפואה לכל מכה נחלה מאד, על כן כתוב "מרפא לשון עץ חיים".

וככל הדברים הללו נרמז בעבודת ראש חדש והלכותיו. ולכן קידוש החודש נקרא כך, לשון קדושה, וכל העם עונים מקודש מקודש, ונעשה בעסק גדול להראות בנפשנו חובתנו בעולמנו להיות בכלל מקדשי ה' בעולם. ולהראות את מציאות הבורא באמצעות מעשינו והנהגותינו ולהרבות כבוד שמים בעולם. והוא זמן כפרה על מיעוט השתדלותנו וקוצר ידינו בענין זה. וכאמור, ראשי חודשים כנגד שבטי י"ה, כמו שכתוב "שבטי י"ה עדות לישראל".

ואף שקרבנות ראש חדש וקרבנות הרגלים שווים, עדיין קיים חילוק ביניהן. ברגלים נצטוונו "יראה כל זכורך את פני ה' אלוקיך", משום ששלושת הרגלים שהם כנגד האבות הקדושים מחייבים "עליה" לרגל להראות לפני אדון הכל, בעוד שבראשי חודשים נשארים אנו בביתנו, מכיון שאז חובה עלינו לקדש שם שמים למטה בארץ, כלומר, בביתנו, בכל אורח חיינו, שהיא החובה הכללית התופסת בכל מקום ובכל זמן ובכל עיסוק שבו אנו עוסקים. משום שזהו ענין עם ישראל בעולם, קידוש ה'.

אזרחי א"י 12

"כאילו מקבל פני שכינה"

על הענין של ראש חודש אמרו בגמרא (סנהדרין מ"ב א'), "וא"ר אחא בר-חנינא א"ר אפי א"ר יוחנן כל המברך על החודש כומנו כאילו מקבל פני שכינה כתיב הכא החדש הזה ופתיב התם זה א' ואנתו. תנא דבי רבי ישמעאל אילמלא (לא) זכו ישראל להקביל פני אביהן שבשמים כל חודש וחודש דיים. אמר אביי. הילכך נימרינהו מעומד". וענין "קבלת פני שכינה" שבקידוש הלבנה ביאר רבינו יונה על הר"ף ס"פ תפילת השחר וזה לשונו: "מפני שהקב"ה אף על פי שאינו נראה לעין, נראה הוא על ידי גבורותיו ונפלאותיו. כענין שנאמר, אכן אתה א' מסתתר א' ישראל מושיע, כלומר אף על פי שאתה מסתתר, אתה הוא א' ישראל, שעשית עמכם כמה נפלאות, ואתה מושיע בכל עת ובכל שעה, ועל ידי תשועתך רואים אותך בני אדם, ואתה מתגלה להם ומכירים אותך. וגם כן בכאן על ידי מה שמחדש החודשים, הוא מתגלה לבני אדם, והוא כאילו מקבילין פניו. מפי מורי הרב נר"ו".

The Ksav Sofer enhances this idea. He says that the foremost Rosh Chodesh was Rosh Chodesh Nissan, which highlighted Hashem's divine providence and control over the world with the miracle of *yetzias Mitzrayim*, the Exodus from Egypt. Every other Rosh Chodesh, with its aspect of renewal, continues this lesson. This power of renewal, adds the *Sefer HaChinuch*, also makes Rosh Chodesh a day of repentance and atonement, signifying a new beginning.

KLAL YISRAEL AND THE MOON

An additional underlying theme of Rosh Chodesh as a *mo'ed* — a special appointed time — is its special relationship to Klal Yisrael. The Seforno relates that Yisrael sanctifies the day of Rosh Chodesh, hinted at in the terminology used to describe Rosh Chodesh which is not found with any other *yom tov*: "*u'veroshei chodsbeichem* — your New Moons" (*Bemidbar* 28:11). It is the only day that is referred to as "yours" — "*your* New Moons." (The term "*b'shavuaseichem*" that applies to Shavuot is explained by the Seforno to refer to another concept completely.) The implication is that Rosh Chodesh is enhanced as a *yom tov* by the customs of the Jewish people in this world, who are compared to the moon. Just as the moon has no light of its own but only that which it reflects from the sun, so too Klal Yisrael in this world are a total reflection of Hashem and have nothing of their own.

* הנה כל יציאת מצרים היתה לקבל תורה, היינו להיות "מקבל" והקבלה הזאת בלא התחדשות מתבטלת ערכה, ועל כן ההקדמה אל התורה היא פרשת החודש, שאותה "קבלה" של תורה התנאי ההכרחי לה הוא התחדשות, כל יום

יהיו בעיניך כחדשים - אדם קורא קריאת שמע וכו', ופעם אחת לא קרא כאילו לא קרא מעולם (ברכות סג), ואז כשזוכין לזה הוא כאילו מקבל פני שכינה.

יצרו מתחדש בכל יום - התחדשות נגד סור מרע

והנה ענין זה של התחדשות הוא ענין בדרגת עשה טוב, אמנם צריכים וחייבים אותו גם לגבי ענין סור מרע, שהרי אמרו (קידושין דף ל) "יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום וכו', ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו אין הוא יכול לז", הענין שצריך דוקא הקדוש ברוך הוא עוזרו, הוא משום המתחדש של היצר הרע, והעוזרו של הקב"ה הוא שנהיה גם אנחנו כסדר מתחדשים, דכלל ישראל יצירתם והנהגתם נקבע על פי הלבנה - מתחדשת.

20 קידוש החודש - לקדש את החול - הכנה לקבלת התורה

המצוה הראשונה היא קידוש חדשים - התחדשות, האדם צריך להתחדש - הבריאה אינה מתחדשת, אינה יכולה להתחדש, אין כל חדש תחת השמש, והאפשרות להתחדש היא על ידי תורה ומצוות.

ענין יציאת מצרים, ריש כל דבר המכות שהוציאו את כלל ישראל מטומאת מצרים, וכשהוציאום התחילה התחדשות קבלת קדושה, ועל כן המצוה

והוסיף בזה המשגיה זצ"ל ממיר, כי הנה מצד ההנהגה גופא אין בין נס נגלה לנס נסתר ולא כלום. וההבדל שביניהם אינו אלא שלהכרת הנס הנסתר זקוק להתבוננות, והכרת הנס הנגלה הוא גם ללא התבוננות. אולם כל זה כשאנו דנים על הנס הנגלה לעצמו ועל הנס הנסתר לעצמו. אבל מאחר שהיו גם נסים גלויים, הנה מעתה אין צריך כל כך התבוננות, כדי לגלות שגם הנס הנסתר הוא גם, וכמ"ש הרמב"ן בסוף פרשת בא, שלפיכך נעשו הנסים הנגלים ביציאת מצרים, כדי שמהם יתפרנסו הדורות הבאים אחריהם, להכיר כי אין בעולם סבב והכל הוא נס. הנס של יציאת מצרים הפקיע פעם אחת ולתמיד מכל המעיוות של אמונות השקר.

הידוש החודש ויציאת מצרים

ומעתה הרי מצאנו מקום הקשר שבין הידוש החודש ליציאת מצרים. שני ענינים אלה הם המורים על הנהגת הקב"ה את עולמו בכל עת ובכל שעה. ולפני יציאת מצרים הראו להם לישראל כי קיימת

הנהגה של הידוש כבריאה זו תחת ההנהגה ביציאת מצרים. וזהו גם כונת רבינו יונה, שכשם שעל ידי הנפלאות שעשה הקב"ה לעמו רואים אותו בני אדם, כמו כן על ידי מה שמחדש החדשים הוא מתגלה לבני אדם.

לפני יציאת מצרים גילה להם הכתוב את התכלית של יציאת מצרים באמרו, החודש הזה לכם", כלומר עליכם להתבונן ביציאת מצרים, ולגלות על כל ההנהגה (כמ"ש הרמב"ן), כשם שההתבוננות בחודש החודש מגלה על כל ההנהגה (כמ"ש ר"י).

בהתבוננות הכל מתורץ

אמנם ללא התבוננות, אין אדם זוכה לשום הכרה. והמשגיה זצ"ל?

כב / מודע לבינה

פרשת החודש, המצוה הראשונה, והיתה הוה אמינא שצריך להתחיל התורה עם זה (רש"י ריש בראשית). וכתב הר"ף (בסוף פרק תפלת השחר), "אמר רבי יוחנן כל המברך על החודש בזמנו כאילו מקבל פני שכינה, כתיב הכא החודש הזה לכם, וכתוב התם זה קלי ואנוהו", והובא בגמ' סנהדרין (דף מב), עיין רבינו יונה (שם).

הבריאה כולה מספרת כבוד ד', אבל הדברים הופכים להרגל, מצב של חוץ לטבע גורמת לאדם להסתכל ולהתבונן, וגילו חז"ל דגם בתוך הטבע אבל במצב של התחדשות יש מקום להתבוננות, ואם כן יום שמתחדש שייך בזה לגרום התחדשות לאדם, ואז הרי הוא כאילו מקבל פני שכינה, וכמו שמתגלים לבני אדם גילויים על ידי חוץ לדרך הטבע, כמו כן אפשר לזכות להתגלות גם על ידי התחדשות בתוך הטבע, ומשום כך ישראל מונין ללבנה ועכו"ם לחמה, משום דעכו"ם אין להם שייכות להתחדשות, וענין זה שייך לישראל בלבד.

ובפרשת פנחס (במדבר כח, יא) "ובראשי חדשיכם", פירש הספורנו, דראש חודש מיוחס לישראל, ויסוד ראש חודש אינו בחפצא אלא בגברא של ישראל, על כן נאמר "חדשיכם", והטעם הוא משום שכלל ישראל "בצד מה דומה לענין הירח, אשר אין לה בעצמה אור כלל, וזולתי מה שתקבל מזולתה". הנה הספורנו הדגיש את ענין ה"מקבל" שיש בירח, ושזה ענין עם ישראל "מקבלים", אבל עדיין צריכים אנו לאותו ענין של "מקבל" להתחדשות - התחדשות בקבלה, פתאום אין ירח פתאום נפסקה הקבלה, והקבלה מתחדשת.

* ואשר נראה בזה, דהנה יסוד יציאת מצרים היא להרפך להיות עבדי ד' תחת היותם עד השתא עבדי מצרים, וענין עבדות היא התבטלות מוחלטת אל האדון, והיינו לחיות בהרגשת מציאות של העדר מוחלט בלא הקבלה מהאדון - לית ליה מגרמיה ולא כלום, והנה הלבנה היא אשר משוללת לגמרי מן האור,

דלית לה אור עצמי כלל, ואינה אלא גוף עכור וחשוך, וכל אורה של הלבנה אינה אלא בקבלתה את האור מן השמש.

והנה הבריאה כולה הרי מקבלת - כל העת מהקדוש ברוך הוא, ובהפסק השפע מן הקדוש ברוך הוא אין לה קיום, מכל מקום צורת הבריאה במהלכה, היא צורה של מהלך קבוע במחזוריות קבועה, אבל הלבנה ענינה וצורת הארתה היא באופן של התחדשות מתמדת, ומן הנראה דגם ענין עבדות לד' אינה רק קבלה חד פעמית עילאית של עולה של מלכות, אלא יסוד עבדות לד' הוא בהתחדשות בלתי פוסקת בקבלת מלכות הקדוש ברוך הוא ואדנותו, התחדשות בלתי פוסקת בעבודתו לד'.

וזהו צורת הלבנה אשר מידי חודש בחדשו בתחילת החודש, מתחדש אצלה קבלתה את האור מן השמש, וענין זה הוא האות לבני ישראל על צורת עבדותם לד', ויסוד יציאת מצרים אינה בזה בלבד ביציאת גופי ישראל ממצרים, אלא עיקר יסוד יציאת מצרים הוא קבלת מלכות ד' ולהעשות עבדי ד', וצורת ענין העבדות לד' היא בצורת הלבנה, צורה של העדר מוחלט, שכל ענינו הוא קבלה מגבוה, ועוד שקבלה זו צריכה שיהיה בה התמדת התחדשות, ובלאו הכי יש בזה העדר צורת עבדי ד'.

ואשר על כן צורת הצלת ישראל ממצרים היא באופן הדומה לענין חידוש החודש - חידוש הלבנה, וענין זה דהצלה דהך היה להמסר לישראל בזמן היותם במצרים, תחת עבדות מצרים, להפוך ולהמיר את עבדות מצרים לעבדות ד'.

- א -

עבודת ה' בהתחדשות

* הדרך לעבודת ה' בהתחדשות תמידית היא, על ידי ההתבוננות בחידוש הבריאה בכל יום ובכל רגע (האמור לעיל באריכות בענף ב), כמבואר בספה"ק "דגל מחנה אפרים" (פרשת עקב ד"ה והיה): "מי שהוא מאמין בה' יכול להתפלל בכל יום, כי אם הוא מאמין שה' הוא מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, והוא בכל יום בריה חדשה, וכל העולמות הם ברואים חדשים, וצריך להתפלל וליתן שבח והודיה למי שברא הכל, וגם ברא אותו להתפלל על נפשו ונפש אשתו ובניו ועל פרנסתו וכל טוב".

ברם, "אם אינו מאמין באמונה שלימה שהקב"ה מחדש בכל יום מעשה בראשית, התפילה והמצוות נעשין אצלו כדבר ישן ורגיל ונמאס אצלו לדבר דברים אחדים בכל יום ויום" כ"א.

- ב -

מוסיף והולך בעבודת ה' - על ידי עבודת ה' בהתחדשות

מבואר בספה"ק כי שתי בחינות ה' התחדשות תלויות זו בזו, כי כאשר האדם עובד את בוראו בהתחדשות באופן תמידי, הרי הוא זוכה לחוש את הארת התחדשות הבריאה המתחדשת בכל יום ובכל רגע [כמבואר לעיל שבכל יום יש 'אור חדש' שלא היה ביום שלפניו] ומכוחה הוא זוכה להיות 'מוסיף והולך' בהשגות ובעבודת ה'.

וי"ל ע"פ מאמר צדיקים עה"פ החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה, במשך השנה יש הרבה זמני התחדשות בהם יכול יהודי להתחדש כבריה חדשה, כל השבתות והמועדים שנועדו לכך שיהודי ישוב בהם לשרשו, אכן החדש הזה לכם ראש חדשים, ההתחדשות של החדש הזה היא ראש לכל ההתחדשויות. ראשון הוא לכם לחדשי השנה, חדש ניסן מסוגל ביותר להתחדשות יותר מכל זמני התחדשות שבשנה, בו יהודי מסוגל להתחדש אפילו בענינים הקשים ביותר שבכל השנה אינו מצליח בהם. ענין ההתחדשות הוא כח מיוחד שניתן לישראל, שבכל המצבים יכול יהודי להתחדש כבריה חדשה, וכמאחז"ל (מכילתא בא"א) החדש הזה לכם, לכם ולא לגויים, שהגויים מונין לחמה וישראל מונין ללבנה. שלכא"ו צ"ב למע באמת עשה ה' ככה שכל העולם מונין לסדר מהלך החמה ואילו ישראל מונין ללבנה. אלא שמרומז בזה דהנה החמה אין בה שום חידושים ושינויים, תמיד היא במצב קבוע ואינה משתנית לעולם, אך הלבנה מצויה תמיד במצב של שינוי והתחדשות. יש בה התחדשויות קטנות בכל יום ובכל שעה, שבכל עת היא במצב שונה ומיוחד, ואף יום אינו דומה לחבירו, ויש את ההתחדשות הגדולה בכל חדש, שבא זמן שהלבנה מתמעטת עד שמגיעה לאפס הגמור בחי' וימש חשך, ואח"כ שוב חוזר ומתחדש אור הלבנה. וזהו ענין ישראל מונין ללבנה, כמד"א וללבנה אמר שתתחדש עשרת תפארת לעמוסי בטן שהם עתידין להתחדש כמותה, שעם ישראל הם תמיד במצב של התחדשות כמו הלבנה, כל שעה בחייו של יהודי היא מצב מיוחד בפנ"ע, ותמיד הוא יכול להתחדש כבריה חדשה. ואפילו בזמנים של שיא החשכות שיהודי מגי' למצב של אפס וימש חשך, גם אז יש לו את ה' של ישראל מונין ללבנה, שיודע כי אמנם כעת חשך אבל תיכף יופיע שוב האור. אבל אומות העולם מונין לחמה, שאין להם את כח ההתחדשות ובשעת חשך נופלים הם ביאוש. וע"ד גרעין שזורעים בארץ, שאינו מתחיל לצמוח אלא אחרי שמרקיב ועדיין יש בו קוסטא דחיותא, אז הוא רגע הצמיחה, אבל אם נרקב כולו שוב אינו יכול לצמוח. וזהו ההפרש בין

יהודי לעכו"ם, היהודי בשיא שפלותו יש בו חלק א' ממעל, והניצוץ הק' הזה אינו מסתלק ממנו, וע"י הקוסטא דחיותא חוזר ומתחדש כבריה חדשה. משא"כ העכו"ם שאין בו ניצוץ קדוש הרי הרקבון מתפשט בכולו ואינו יכול להתחדש. וכמ"ד אשר החלות לנפול לפניו לא תוכל לו כי נפול תפול לפניו. וזהו החדש הזה לכם ולא לגויים, שרק לישראל יש את כח ההתחדשות. ובוהו י"ל מש"כ רש"י, שהיה צריך להתחיל את התורה מהחדש הזה לכם שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל. משמעות מצוה ראשונה היא שיש בה מעלה וחשיבות מיוחדת ומשום כך נבחרה להיות ראשונה מכל תרי"ג מצוות. והיינו משום שבמצות החדש הזה לכם טמון ענין ההתחדשות של ישראל מונין ללבנה, שהיא במצב של התחדשות מתמדת בכל עת ובכל שעה. בכל מיני המצבים שיהודי נמצא ואפילו כשכולו חושך, בכחו לחנוך ולהתחדש כבריה חדשה. כאשר גוי נופל ונכשל אין

להגאל מסוגל להתחדשות ככריה חדשה במדרגה הגדולה ביותר מכל זמני ההתחדשות, מכל התגים והזמנים שבמשך השנה. וכמו שהתורה מדגישה שהדיבור היה בארץ מצרים, שבהיותם בארץ מצרים, נשיא החשכות, שקועים במצרים ערות הארץ מקום הטומאה, שם נאמרה להם מצות ההתחדשות. זהו אומרו החדש יהיה לכם ראש חדשים, שסגולת ההתחדשות לכריה חדשה שיש בחדש הזה אין כמותה בכל השנה.

וחזר ואמר עוד ראשון הוא לכם לחדשי השנה, שלא תאמר שכח ההתחדשות ניתן רק לכללות ישראל, אלא לכל יהודי ויהודי ניתן כח ההתחדשות להגאל ממצוקת נפשו. וכמו שמבקשים שתרחמני עוד בגלותי לגאלני ולעורר לבי לאהבתך, כאשר יהודי נמצא בגלות בחשכות הגדולה ביותר בחי' בארץ מצרים, ומבקש שתרחמני עוד בגלותי לגאלני, מסוגל החדש הזה לכל יהודי להתחדשות וגאולת הנפש. וכלשון חז"ל בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, שלא רק לאותו הדור, אלא לכל הדורות הבאים, ראשון הוא לכם לחדשי השנה, בכל דור ודור מסוגל החדש הזה להתחדש ככריה חדשה בכלל ובפרט.

המלך חדריו בחי' הבאה לביתו, ושמיני עצרת בחי' היחוד. וזהו פי' ראשון הוא לכם לחדשי השנה, שפסח הוא תחלה וראש לדבקות קוב"ה וישראל, והעיקר תלוי בענין הראשית שאח"כ הוא כבר המשך להתחלה. וכיון שבתג הזה היתה תחלת דבקות ישראל בהשי"ת שנהיו עם קרובו, ע"כ הוא מסוגל שיהודי יגיע בו להיות דבוק בה' וירגיש קרבתו ית' בבחי' אירוסין ונישואין. וזהו ראשון הוא לכם לחדשי השנה, לכל ההתחדשויות של השנה, שהתג הק' החל בחדש הזה מסוגל לקנות בו את המדרגות העיקריות שקיודי צריך להשיג בעבודת ה', אמונה אהבה ודבקות.

26 ע"ב 313

החמה, כפי שנאמר (בראשית א, טו): "ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים, אלא שכיון שאמרה הלבנה לפני הקב"ה: אי אפשר שישתמשו שני מלכים בכתר אחד, אמר לה הקב"ה: לכי ומעטי את עצמך, וזהו שנאמר (שם): "את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה".

ובביאור הענין כתב בספר בית דוד (לבעל החולת דוד, דרוש ליומי דניסן ד"ה ולביאור), שמתחילה נבראה הלבנה עם אור עצמי שזה לאור השמש, וכיון שאמרה שאי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד, גזר עליה הקב"ה שלא תאיר מאורה העצמי כלל, כי אם על ידי שתקבל את אורה של השמש. עם זאת, אורה העצמי של הלבנה לא ניטל הימנה, כי אם נגנז בתוכה באופן שלא ייראה לחוץ, ולעתיד לבוא יתגלה אור זה, וזהו שאנו מתפללים בשעת קידוש הלבנה: "יהי אור הלבנה כאור החמה וכאור שבעת ימי בראשית כמו שהיתה קודם מיעוטה, כמו שנאמר: 'את שני המאורות הגדולים', כלומר,

The moon is called "levanah," from the word libun, to clarify. It clarifies the spiritual aspects of the world, for the moon represents renewal, which hints at Olam Haba, the future, renewed world, since Olam Haba will be a renewed, perfected version of this world, and Rosh Chodesh, the day when the moon is renewed, hints at this spiritual renewal and perfection. Thus, Klal Yisrael base their calendar predominantly on the moon. The fact that the moon is small and has only reflected light, and does not have its own light, symbolizes the fact that the spiritual aspects of the world must be hidden and obscure in this world to provide for free choice. However, in the future world, this will not be necessary and the light of the moon will be equal to the light of the sun; they will mesh totally because even the physical aspect will reach its perfection. As Rabbi Moshe Cordovero relates, the souls in Gan Eden yearn for *techiyas hameisim* as we yearn for Mashiach, for the total integration of physical and spiritual transcends both.

28

משום כך, נאמרה מצות קידוש החדש לישראל ראשית לכל המצוות, שכן במצוה זו נצטוו ישראל לקבוע את חדשיהם ומועדיהם על פי מהלך הלבנה, כדי שיתבוננו במהותה, ויראו כי אין לה אור עצמי כי אם האור הבא מן השמש, ומאריך נגזר בתוכה אור פנימי שיתגלה לעתיד לבוא, ובוה יעלה על ליבם זכרון תכלית עבודתם בתורה ובמצוות בעולם הזה - ליאור באור פני מלך חיים.

קידוש החדש בכל חודש וחודש

בכך גם יתבאר מדוע נצטוו ישראל לקדש את החדש - בכל חודש וחדש - אף על פי שחשבון קביעות החדשים היה גלוי וידוע להם, שכן על ידי שיוצרכו לקדש את החדש כל פעם מחדש, יזכרו בכל עת את מהות אורה של הלבנה, ועל ידי כך ישימו אל ליבם תמיד את מהותו של האור הגנוז בתורה ובמצוות, ויושפעו ממנו.

משום כך גם נצטוו לקדש את החדש על פי ראיית הלבנה דוקא, ולא על פי

27

ובקשים אנו ומתפללים שתאיר הלבנה ואורה העצמי כפי שהאירה בעת בריאתה?

אור הגנוז לצדיקים

על פי זה יש לומר, שהטעם שמצות קידוש החדש קדמה לכל שאר המצוות, הוא כדי ללמד לישראל את מהות אורן של התורה והמצוות וקדושתן, כי אף שהן מאירות ומקדשות את נפש האדם בעולם הזה, ואף מוככות ומרנממות את גופו, מכל מקום אור זה אינו אלא הארה מן האור האמיתי הגנוז בהן, והוא האור לו זוכה האדם לעתיד לבוא, כאשר תבוא שעתו לקבל את שכרו בעולם הבא, וכפי שכתב הרמח"ל (דעת תבונות סי' מ"ד ותבנית), שמעשי המצוות אשר עושה האדם בעולם הזה מאירים את נשמתו באור הגנוז, שהוא הארת פניו יתברך שמו, "עד שבהשלימו חק מצוותיו, נשלם עצמו עמהם, ליאור באור החיים האלה". כלומר, שכרו של האדם בעולם הבא, הוא האור האמיתי הגנוז בתורה ובמצוות בהן עסק בעולם הזה.

29

מרמח ציון _____ רמד _____

"החדש הזה לכם" - ההתחברות לנקודה פנימאה של העולם

עומדים אנו בפרשת החדש, "החדש הזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחדשי השנה", כלל ישראל מונין החדשים מניסן, ואמרו חז"ל (ר"ה טז) דניסן הוא שנה שיש עמה חדשים משא"כ תשרי הוא שנה שאין עמה חדשים, חדשים היינו חדשי הלבנה שמתחדשת בכל חודש, תשרי הוא שנה שאין עמה חדשים סוד השמש כידוע שאליה מונין אוה"ע, בשמש אין חדשים כי השמש סובבת במהלך אחד בלא שום מיעוט ובלא שום חידוש, אצל הלבנה יש מיעוט וממילא שייכא בה חידוש התחדשות.

"החדש הזה לכם" מנין הלבנה נמסר לבני ישראל, וצריך להבין מה המעלה בזה ולכאורה השמש שאין בה מיעוט היא במעלה יתירה, אמנם איתא בספח"ק דענין "החדש הזה לכם", 'החדש' היינו שזוכין למדרגה של 'חדש' שהיא מדרגה שאין בה שום התיישנות, אלא עומדת בחידושה תמיד בלא שום התיישנות כלל

וכמו שנתבאר בשבוע שעבר, 'חודש' היינו דבר שאין בו שום התיישנות כלל, כל עניני עוה"ז אין להם קיום והעמדה ואחר עובר איזה זמן מתיישנים ומתקלקלים, וזה מורה שאין העוה"ז כלי אמיתי לשפע הנובע בו, ולכן כל דבר מתיישן ומתקלקל, אבל דרגא דה'חודש' היינו לזכות לחיבור אמיתי לשפע הטוב בקיום נצחי בלא שום התיישנות כלל.

החכם מכל אדם אמר (קהלת א ט) "ואין כל חדש תחת השמש", והיינו שבכל עניני עוה"ז שתחת גבול השמש אין בו שום בחי' חדש, כי שם חדש לא יוצדק אלא לדבר שאינו בא להתיישנות כלל אלא תמיד עומד בחידושו, וכמו שפרש"י על הכתוב (שמות יט ט) ויהי קול השופר הולך וחוק מאוד, מנהג הדייט כל זמן שמאריך לתקוע קולו מחליש וכוהה אבל כאן הולך וחוק מאוד, וכן פרש"י (דברים ה ט) קול גדול ולא יסף מתרגמין ולא פסק כי קולו חזק וקים לעולם, וזה לא נמצא בעוה"ז שכל עניני עוה"ז באים להתיישנות ויתחלש הדבר ועד שיחלוף ויעבור ויתבטל לגמרי, וכל זה מורה כי אין העוה"ז כלי אמיתי לקבל אורו ית', כי כל הנבראים מרישא דכל דרגין ועד סיפא דכל דרגין כל מציאותם וחיותם הוא מאורו ית' הנשפע בהם, וכיון שעוה"ז הוא בחי' נפרד ואינו מקושר באופן נכון לאורו ב"ה לכן אין ביכולתו לקבל אורו ב"ה באופן נכון, וכל האור הנשפע בכל הדברים שתחת השמש הנה כולם באים להתיישנות והפסד.

והנה לעת"ל נזכה לדביקות וחיבור אמיתי לתוה"ק עד שלא תתיישן לעולם אלא ילכו מחיל אל חיל, אמנם מ"מ מאה"כ "החודש הזה לכם" מורה שדרגא זו כבר נמסרה לבני ישראל ובהכרח שאף כעת כבר צריך כל יהודי להיות לו אחיזה למדרגה זו, וזהו בעצם המדרגה שזוכין לה בני ישראל בפרשת החודש, הרביעי מ' הפרשיות, וארבעתן הן דרוגות ע"ג דרוגות, והמובחר שבהן היא פרשת החודש, שאז זוכין למדרגה העליונה של ה'חודש' שבחידושו תדיר, והיא קדושת חודש ניסן.

ויש להבין אין יתבטא אצלנו מדרגה נפלאה הלזו אף בעוה"ז. אמנם הענין בזה כי הנה לכאורה מדרגה נפלאה הלזו מדרגה ד"החודש הזה לכם" היה יותר ראוי ליחס לשמש שהוא כחתן יוצא מחופתו ישיש כגבור לרוץ אורח ואין בה מיעוט, איה"נ יש ענין של "וזרח השמש ובא השמים", אבל אין בו מיעוט והתעלמות בכל חודש כמו הלבנה שמתמעטת לגמרי בכל חודש, ולמה מייחסים מדרגה נפלאה זו

ללבנה המתמעטת תדיר וניכר בה ביותר ענין החיסרון והפגם, ונראה ממש בבחי' הפוכה ממדרגה נפלאה זו של "החודש" שבחידושו תדיר.

אמנם איתא בספ"ק שבדייקא נתייחדה הלבנה למדרגה נפלאה זו כי באמת מצד הכלים והתפיסה של העוה"ז בוודאי לא שייכא כלל המדרגה של "החודש" לא מצד הלבנה ואף לא מצד החמה ועל שניהם נאמר "ובושה החמה וחפרה הלבנה", כי כולם מצד עצמם אין להם קיום והעמדה, כל לבושי הבריאה בהכרח יתבטלו, ואין בהם שום קיום והעמדה נצחית, "כלבוש תחליפם ויחלופו", ואכן בכלים דעוה"ז בהכרח שיש יידידות ומיעוטים והתחדשויות, ואין להם קיום והעמדה, כי מצד גשמייות העולם א"א שיהא בו נצחיות, לבושי העולם הם גבוליים מצד עצמם מהותם, וכולם כלים ונפסדים וא"א שיעמדו בהתחדשות.

אבל מה שקיים לעד ואינו מתבטל היא הנשמה של העולם, נקודה פנימא שבה, שהיא ענין יקר ונצחי, ועיקר העבודה של היהודי להיות תמיד קשור לנשמה הפנימית שבעולם, להיות קשור תמיד לאור אלוקותו ית' הנובע בעולם, שהוא ית' קיים לעד ואורו ב"ה נצחי, ולא שייכא ביה שום מיעוט ושום נפילה בעולם כלל, ואכן כאשר האדם מחובר ומקושר לנשמתא דחייא הנובע בעולם הרי הוא תמיד במדרגה ד"החודש" בלתי התיישנות כלל, כי אינו מסתכל על חיצונית הדברים של העוה"ז, מכיר הוא בהחלט שאין בהם כלום, כולם כלים ונפסדים, ואינו שם עיונו עליהם כלל, רק מדבק עצמו בנשמתא דחייא דכולא.

חוקא ע"י שהאדם מכיר באפסיות לבושי העולם והאין שכל כולם כחלום יעוף כענן כלה זה גופא יביאאו להסיר עיונו והתחברותו מחיצוניות הלבושים רק להסתכל ולהתחבר לנשמתא דחייא שבהן, אברהם אבינו הכיר את בוראו-גל ידי שראה ש'ובא השמש' ראה אין שהשמש שוקעת ואף הירח וכוכבים שוקעים וכולם חולפים עוברים, ובוזה ראה והכיר אין שכל לבושי העולם מקטנם ועד גדלם ואף המאורות הגדולים כולם אין להם שום קיום והעמדה בעצמותם, ואין ממשלתם קיים לעד, רק כולם תחת גבול וסוף, כולם כלים ונפסדים, ועי"ז הכיר שאינם אלוקות והכיר את אמיתית הבורא ית"ש.

ומיסודי העולם הוא להכיר ולהגיע להבחנה שיש בחי' ית' יגבול לכל עניני העולם, שבזה שוב לא יטעה האדם ולא יתן כבוד לבושי העולם הגבוליים במהותם, וידע שהם נברא ולא בורא, ובוזה יכיר ושיג כי העולם אינו כלום ואינו רק לבוש,

וכלבוש תחליפם ויחלופו, אבל יש נשמה בעולם, יש נשמתא דחייא בעולם, שהיא אור אלוקותו ית' הנובע בעולם, וזהו ה"עולם האמיתי" בו יש נצחיות, "חדש" עומד בחידושו תדיר, בלא שום התיישנות ובלא שום גבול וסוף, לא שקיעה ולא נפילה אלא תדיר בחידושו בקיום נצחי.

וזהו הדרגא ד"החודש הזה לכם", לזכות להתחבר לנשמתא דחייא שבעולם, אורו ב"ה שהוא בחי' הנצחיות שעומד בחידושו תדיר, ומדרגה זו מתייחסת דווקא ללבנה כי בה ועל ידה יגיע האדם להכרה הברורה באפסיות לבושי העולם, "דלות-גלי יהושיע" וכמו שאמרו חז"ל "דלותי ולי נאה להושיע" דווקא מפני שדלותי דווקא מצד ההכרה במיעוט ערכינו, איך דלית לן מגרמא כלום, אין לנו בעצמנו שום אור ושום חיות, כלי ריק בעלמא, ורק השי" הוא המאיר לן והמחיה אותנו הוא ית' כל המציאות ומבלעדו ית' אין כלום.

כל חייו של יהודי הם מסכתא של אמונה

הנקודה של הלבנה היא הנקודה של אמונה, יהודי מחובר תמיד לנקודה של האמונה, ואף כאשר אין הדברים הולכים בדיוק באופן הנרצה לו, מ"מ יש לו נקודת אמונה, ומתחזק תמיד באמונתו ואינו נופל ואינו מתפעל, משום דבר, יהודי מחזק עצמו תדיר בכל הזמנים ומורגל על לשונו "השי" הוא אשר העמידני בעולם, ואין אני אלא נברא מהשי", ויוצר ובורא הכל, הוא הפועל בי, ובוודאי אגיע לכל הטוב ולכל החסד שהשי" מכין לי".

כל חייו של יהודי הוא מסכתא של אמונה, כל ההתמודדויות של האדם ביורם ותיקונם הוא בכח האמונה, כאשר נסבב לאדם איזה מקרה הרי הוא מתבהל ומתפחד או שנשבר לבו בקרבו, אך כאשר מאיר בלבו אור האמונה מיד ירווח ויאיר לו.

אמונה אין פירושו רק שמכיר שיש מי שיוכל להושיעו, אלא יותר מזה שמכיר שאף הסתר והחושך ששרוי בו לפי ראות עיניו, הכל הוא מאת ה' מצידו ית' ומעולם לא יצא מן השורה, כחשיכה כאורה, וגם כעת עתה הנני עם השי" מאוחד באורו ב"ה, הוא אשר העמידנו במצב זה, השי" אשר הוא ית' כל חיות, כל טובי וחסדי ממנו, הוא אשר הבאנו למצב זה, השי" הוא אשר נתן לי התשוקה לטוב, והוא אשר העמידנו במצב הלזה, הכל מאתו ית', והרי אני סומך עצמי לגמרי בהשי", בג

בטח לבי, הנני מסיר מעצמי כל דעתי וידיעתי לגמרי, והנני סומך עצמי לגמרי על השי", ואיתא בספ"ק שבזה אכן מיד יזכה האדם לישועה בשלימות אחר שהתחבר והתדבק בחיים האמיתיים.

The moon waxes and wanes because it does not have its own light; it merely reflects the sun's light. We, too, go through ups and downs because our entire existence is to serve the Great Light; our sole purpose in life is to reveal Hashem's light in the world. Hashem leads us with *hashgachah pratis* — Divine

Providence — in a way that will enable us to reveal the *kevod Shamayim* He expects of us. The changes we go through in our lives are perfectly orchestrated by Him to bring us to our purpose of revealing *kevod Shamayim*.

It is the waning of the moon that discloses that its light comes from a higher source. In the same way, the purpose of every decline and *hester* of the Jewish Nation is to strengthen our faith, to bring us to the recognition that there is Someone in control of the world and that we ourselves do not control our lives. Every descent teaches us to acknowledge that Hashem is the One Who gives us life and that we are living only for His honor.

From within the darkness and concealment emerges the light of faith, which heralds the great light that is yet to be revealed.

Each *hester* is followed by revelation. The greater the *hester*, the more intense the revelation that follows. The more we develop faith and reliance on Hashem during our times of hardship, the more awareness we will have that all goodness comes from Hashem and that it is all only for His honor. After every *hester*, we merit greater closeness to Hashem in times of

What is the inner significance of Rosh Chodesh?

The end of the month is a time of darkness. Today, with lampposts in the streets, we don't feel it that much. But in the past, there was a big difference between the moonlit nights and the dark nights at the end of the month. On Rosh Chodesh, the new moon's light first begins to reveal itself, then growing gradually with each passing day.

The end of the month symbolizes a time of darkness and *hester* when a Jew does not feel Hashem's closeness, a time when Hashem's control of the world is concealed. Dovid Hamelech says in Tehillim, "It is good to give thanks to Hashem... to tell in the morning Your kindness and Your faith at nights." In the morning — during times of Hashem's revealed kindness — we must praise and thank Hashem for His kindness. At night — in times of darkness and concealment of Hashem's kindness — we acquire *emunah*, faith. It is precisely amidst the darkness that we strengthen our faith that Hashem is guiding us even though we do not see or feel it. This faith is those first rays of light that emerge from the darkness. A Jew who has faith does not live in darkness anymore; he is connected to light. He connects to the Ribono shel Olam even though Hashem's guiding Hand is still concealed. He is attached to Hashem through his faith amidst the darkness.

The moon at the beginning of the month casts hardly any light; the night is still dark. But this barely visible sliver of light is the light of faith. Rosh Chodesh is a day of faith, a day that we reach the awareness that it is Hashem Who orchestrates the trying times in our life with *hashgachah pratit* in order to purify us and bring us to a greater revelation of *kevod Shamayim*. We are joyous on Rosh Chodesh because we no longer feel abandoned in the darkness; we know that there is

Someone in charge, leading us through the darkness toward a clear destination of light.

38 On Rosh Chodesh, it is not forbidden to do *melachah*; it is an ordinary weekday, a day of *hester* — but one of joy nonetheless. It is a great joy to be able to connect to faith amidst the darkness. We believe and know that the *hester* and darkness will eventually lead to an increasing light — to further *kevod Shamayim*, to a deeper closeness to Hashem. This faith is the first light that penetrates the darkness on Rosh Chodesh, heralding the great light to be revealed in the future.

39

leader from whom they could draw inspiration and erred by worshipping the calf. The women had faith that Hashem had done everything for the best. They understood that if Hashem now chose to lead them without Moshe Rabbeinu — however difficult that might be — it was surely for their best, and they knew that it was up to the Jews to maintain that faith during this time of *hester* and further cleave to Hashem. In the merit of this faith, the women received the Yom Tov of Rosh Chodesh, the day of faith within *hester*. The women proved that they had the power of Rosh Chodesh — the ability to hold on to faith in a time of *hester* — and therefore they were worthy of celebrating this day.

טבע האדם שרוצה שיהיה לו טוב, אמנם כאשר יתבונן 'טוב' מהו, יכיר שבעצם 'טוב' הוא ענין רוחני, 'טוב' הינו אור רוחני אלוקי שהש"י צמצמו והלבישו כפי השגת שכל האדם, הטוב שבכל דבר הוא מצד אור אלוקותו המאיר בו, ובעצם ההשתוקקות שיש לאדם לאיזה דבר שיהיה הוא בעצם השתוקקות אל האורה האלוקית שבו, הוא משתוקק בעצם אל הש"י, רק מצד הלבוש ומצד החיצוניות נדמה לאדם שהוא משתוקק לטוב עוה"ז, לפרנסה לשידוך וכו', אמנם באמת ההשתוקקות הוא אל הש"י, כי פרנסה מה היא, שידוך מה הוא, כולם הם גילויים מאור ה', כל המציאות שבעולם הם בעצם אופנים שונים של גילוי אלוקות. וכאשר יכיר האדם שכל ההשתוקקות שלו ושל כל העולם ל'חיים' הוא בעצם השתוקקות לאלוקות, ורק מצד מה שהאדם אינו רואה הענין בבידוד נדמה לו שמשתוקק לטיב העולם, שוב אף כאשר נראה לאדם איזה מיצד או קושי הרי גם זה מתת ה' הוא, וגם בקושי זה עצמו מאיר אור ה', אור החיים, אשר הוא הוא עצם חיותו, עצם חיות כל העולמות.

וההכרה וההבחנה הלזו שמכיר האדם איך שכל כולו עטוף באור הש"י, והוא ית' נשמת חייו, הוא עיקר שלימות האדם ובה מגיע האדם לבהירות הדעת ולשלימות הנפש. ובעצם ההכרה הלזו יוצא האדם מכל החשכות ומכל המצרים וההסתרות, וזוכה לדביקות אמיתי, ודרגא זו היא המדרגה של 'חדש' של נצחיות, בלא שום שינוי ובלא שום הסתר, כי אכן מצד הש"י אין שום הסתר והתיישנות כלל.

36 ואכן זהו עיקר עבודת האדם להיות דבק יותר ויותר בנקודת האמונה, וזהו ענין ד"החדש הזה לכם", הנקודה שעומדת בחידושה תדיר ואין בה שום נפילה ושום ירידה, היא נקודת האמונה של היהודי, לחיות תמיד עם תוקף ועוז בלא שום התפעלות כלל, להכיר ולדעת שהש"י אתנו והוא חיותנו.

כל מעשה שהאדם עושה ופועל בעוה"ז צריך לעשותו מתוך אמונה, בעוה"ז האדם צריך לפעול ולעשות, זהו המטרה שנסלחנו לכאן, אמנם פעולות האדם צריך שיבואו מתוך אמונה, ומתוך הכרה באורו ב"ה, כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל, בכל פעולה שהאדם פועל אף בקום ועשה צריך האדם לעשותו מתוך אמונה, מתוך הכרה שהש"י הוא נשמת חייו, הוא הנותן לי כח לעשות חיל, ובכוחו וודאי אוכל לגבור על כל המניעות וההפרעות ולהגיע לשלימות המעשים.

וזהו ענין "פרשת החדש" להביט על העולם במבט אמיתי, באופן של נשמה להביט על העולם מצד אמיתותה מצד החיות האלוקי המאיר בתוכה, ולא להביט על חיצוניות לבושי העולם אשר כלבוש תחליפם ויחלופו, וכאשר האדם מסתכל במבט אמיתי על אור העולם, הרי הוא בחידושו תדיר, כי אכן באור אין שום מיעוט וירידה כלל, רק בלושים החיצוניים שבעולם שם דייקא מצינו התחלפות, "לבושין דלביש בצפרא לא לביש ברמשא".

40

Dovid Hamelech writes, "With a violin, I will solve my riddle" (Tehillim 49:5). The riddle of life is: what is the point of all declines and *hester* of this world? Dovid Hamelech solves this riddle with the violin, with song. A song is always made up of highs and lows. The most distinctive, moving part of

a song is the rising part, and yet, if a song would only go up and not down, it would be grating and tasteless. The beauty of a song lies in its complexity. One part of a melody is deep-toned and the next part soars high, and even within each section the tune rises and descends.

The beauty of life is also created by its ups and downs, by its complexity. The wonderful revelation of *kevod Shamayim* in life comes precisely from the fluctuations, from the ups and downs, the times of revelation and of darkness.

"Lamenatzeiach bineginos — to the conductor (literally, winner) with melodies" — Dovid Hamelech triumphed over and transcended the difficulties and times of *hester* in his life with song. He knew how to reveal and experience the *nachas* that Hashem derived from his times of difficulty. What sweetness is there in a Jew who binds himself to Hashem with faith in his hard times!